

SÚHRN AKTIVÍT „POTRAVINY“ 2019-2021

(všetky aktivity sú zverejnené na web a FB stránke našej školy, priebežne boli zverejňované na výveske obce a niektoré aj v regionálnom časopise Abovský hlásnik)

NAŠA ŠKOLA V ABOVSKOM HLÁSNIKU

4/2020

Aj ZŠ Trstené pri Hornáde vyučuje dištančne

Chcú si byť blízko

Školy a vzdelávanie sa nám počas koronakrízy menia pred očami. Platí to pre ZŠ v Trstenom pri Hornáde, ktorú navštevuje 124 žiakov od prvého po deviaty ročník.

V prvý víkend pandémie, keď nám do slovej zložby vstúpil termín dištančné vzdelávanie – čiže učenie na diaľku – im nastavenie na tento spôsob vyučby trvalo 1 – 2 týždne. Na druhú vínu dištančného vzdelávania, počas ktorej ostali žiaci 2. stupňa do-

ma od 26. októbra, škola žiakov pripravovala už vopred.

„Všetci učitelia majú svoj služobný tablet, k dispozícii notebooky a počítače,“ hovorí zástupkyňa riaditeľky **Vladimíra Romanová**, ktorá vyučuje biológiu a chemiu. Veľmi sa potešili i ošpechu deviatika **Dávida Hoffmana**, ktorý sa v tomto období z vlastnej iniciatívy zapojil do súťaže na stránke JEL. Czech 6 Slovak a vyhral pre školu 10 kusov kvalit-

ných slúchadiel s mikrofónom, určených práve na dištančné vzdelávanie. Elektronické zariadenia využívajú pedagógovia na vedenie online hodín za pomoci aplikácií Microsoft Teams alebo Zoom. „Pri približoví sme radí, keď majú žiaci zapnutú kameru. Tak sa môžeme všetci vidieť. Ak spojene nie je kvalitná kamera si môžu vypnúť, ale vždy sa chceme aspoň počuť,“ komentuje zástupkyňa.

V tento dočasom stave sa sčistredujú na fiktívne učivo. Žiaci z mlá rodín, ktoré sú zo sociálne odkázaného prostredia a nemajú prístup k internetu, chodia do školy raz do týždňa na konzultácie a dostávajú nové týždenné zadania úloh.

V Trstenom sa už dlhšie, hlavne v najnižších ročníkoch, využíva slo-

né hodnotenie, ktoré odborníci považujú za lepšie nežlenie ako „klasické“ známkovanie. „Žiaci dlhodobo pracujú aj so sebahodnotením a väčšina sa vie posadiť veľmi objektívne,“ dodáva V. Romanová.

Jedným z inovatívnych prístupov, ktorého výhody sa ukázali počas pandémie, je učenie vonku. Trstenčania so svojou Zelenou školou vrela súhlasia. „Hlavne v jarní si to deti veľmi pochvalovali. Člame spreštried zelene bol skvelý zážitok, žiaci reagovali úplne inak. Vonku dokážeme lepšie aj prepájať s učebnými predmetmi,“ uzatvára pani zástupkyňa. Škola je živým dôkazom, že blízko si môžeme byť stále. Hoci aj na diaľku. Stačí chcieť.

Anton Oberhauser, foto ZŠ Trstené

Takto sa javí trieda učiteľov na obrazovke cez aplikáciu ZOOM

Knižnice počas pandémie

Verné čitateľom

Obecná knižnica vo Vyšnej Myši mala sláviť prvú narodeniny od otvorenia. Beseda so spisovateľkou na spádovú, letáky rozdané, miest-

veni. „Knihy si ľudia požičiavali vo väčšom množstve, vypožičiny čas sme predčili na tri mesiace. So žiakmi som komunikovala cez FB a e-

2/2020

kozmaring upratoval

V Senci sa partia mladých dobrovoľníkov – mlá tanečníkov z miestneho folklórného súboru Kozmaring – rozhodla prísť k čistejšej a krajšej obci. „Vďaka“ ne zodpovedným občanom sa totiž v prírode a v okolí obce pohľadovo stále viac odpadá. „Sme veľmi radi, že iniciatíva prísia zo strany mladých, ktorým nie je jedno, kde a ako žijú. Čudíme, že motivujú aj ďalších k ochrane životného prostredia,“ komentuje starostka **Marcela Gallová**. Obec poskytla ochotným mladým ľuďom rukavice a vrecia na odpad. následne sa postarala o zozbieranie vrec a ich odvoz do veľkoobjemového kontajnera.

Na triedenie a likvidáciu odpadu nasadili novú techniku v Žitni. Prípevok na ňu z mimorodnej dotácie Environmentálneho fondu Ministerstva životného prostredia SR je vo výške 70 000 eur a obec z vlastných zdrojov vyčlenila 4 500 eur.

Foto: mlá

Dažďová záhrada...

...tak sa veľá projekt, na ktorý občianske združenie (OZ) Priateľia trstenčanej prírody čerpo ziskulo od Karpatskej nadácie prispievá 1 800 eur. Dažďová záhrada vznikne na pozíkoch ZŠ v Trstenom pri Hornáde. Predseda OZ **Rastislav Šteplský** pre Abovský hlásnik komentuje: „V areáli školy vybudujeme dve jazierka s drenážou. Zásobovaf ich bude dažďová voda privedená z záhrovej štítovej budovy. Do 70 hodín by mala vyvolať do zeme a zavlažiť záhradu. Teda sa, že to zvládne aj za dažďa deti. Na jeseň pre nich chystáme besedu so zaujímavými hosťami – **Paulineou Urđovec**, dšperšnou perennulárnou záhradníčkou a **Michalom Kravčákom**, známym aktivítom vyššej kultúry vďaka k vode a zároveň autorom myšlienky zádržných drevených hrádkov na tunajších prítoch Hornáde.“

ABOVSKÝ hlásnik 13

SÚHRN AKTIVÍT „POTRAVINY“ 2019-2021

(všetky aktivity sú zverejnené na web a FB stránke našej školy, priebežne boli zverejňované na výveske obce a niektoré aj v regionálnom časopise Abovský hlásnik)

1/2019

Priority v Trstene pri Hornáde

Chce ľudí zjednocovať

Jedna z dvoch pohraničných obcí v našom regióne - Trstene pri Hornáde, známa aj pod starou nárečovou podobou svojho názvu Nadeždž - má od posledných komunálnych volieb mladého, 33-ročného starostu. Hoci Hraj táj Káčik v minulosti pôsobil aj ako zástupca starostky, sedieť priamo na tejto hornej stoličke je pre ňu len má „káva.“

Už prvé týždne vo funkcii ho presvedčili, že včie, s ktorými Siet do veľkosti, budú musieť čakať poľkať. Priority majú mnohé urgentné problémy obce. „Musím mať prehľad o množstve oblastí - od sociálnych vecí cez odpadové hospodárstvo až po stavebné záležitosti a školstvo. Štát nám často pridáva nové a nové kompetencie.“

Aj v našom boji o eurofondy zisťujem, že hoci dostaneme nenávidený francúzsky prípisovok, narazíme na nedostatok zhotoviteľských firm. Venejnie obstarávanie sme preto niekedy nútení raziť a znuva vyhlásovať,“ hovorí starosta, ktorého snahy sa aktuálne zameriavajú na projekty zbrnenia energetickej náročnosti budov obecného úradu a materskej školy. Rád by ko-

nečne „pohol“ aj s dlhovoľajúcim nevyhovujúcim stavom obecného vodovodu.

► **Spájať nielen virtuálne**

Jednou z prvých vecí po zvolení sa stalo aktualizovanie webu obce a rozbehnutie facebookovej stránky. Spájať ľudí však chce Matej Káčik nielen virtuálne, ale aj na podujatiach. Priležitosti je dosť. Od letného odpočtu, organizovania športových, spoločenských podujatí cez akcie domáckich hudobných a speváckych skupín, ktorými je obec známa v širokom okolí, až po aktivity občianskeho združenia Priateľka trstenejskej prírody. Tieto dôležitosťi sa už dávnejšie zviditeľňovali starostlivosťou o meandre Starého Hornádu a vysadením lipovej aleje pri ceste na Skárok. No to zďaleka nie je všetko. Napríklad v novembri na Strastuú knižkových bubáčiek sa zúčastnil z 22 žien, ktoré stále žijú a ešte od mladosti si obľubujú knižku.

V Trstene pri Hornáde sa hraj futbal, basket, volejbal, tennis a radi by podchytili aj nové športy napríklad aerobik. Hoci maďarské obce Kékked, Abajvár či Pányok sú o dost menšie, inspirujú Slovákov otvorením, vyzradením kvetov a zberkou. „Ďaď by sme navštívili užšiu spoluprácu s rymto obcami, prípadne aj s mestom Gónc“ uznáva Matej Káčik.

Anton Oberharsch
foto archív R. Seifera

Strastuú knižkových bubáčiek s deťmi zo základnej školy pomohli zorganizovať Priateľka trstenejskej prírody

2/2019

Voda - z roka na rok cennejšia

Je tu leto... radi si ho užívame príjemne, horúce a dlhé. A možno sme si ani nevedeli, že naše leto sú v posledných rokoch čoraz suchšie.

Práveď, z času na čas nás zasiahne silný dažď. Tak ako už 10. mája na južnom okraji obce Trstene pri Hornáde a v jej okolí. Ke o dôsledok klimatických zmien, ktoré viac či menej postihujú celú planétu, strednú Európu nevynecháme. Klimatólogovia už dlhšie varujú, že extrémny v počasi sa aj u nás stane bežné.

Na niečo také nás naši predkovia nemohli pripraviť. Múdre rozhodnutia musíme robiť my. Menší začiatok vzorcu spĺňame. A vďaka tomu aj deťom - kým sa dá našej planéte ešte pomôcť. Jednou z hlavných zásád je snažiť sa o to, aby sme vodu dokázali udržať v krajine a aby nám tak rýchlo neodtekala.

► **Ako by to nemalo byť**

Dnes je to totiž niekedy právy opak. Stáva sa, že už niekoľko minút po začiatku prúdky burky sa po uliciach aj našich obcí valia masy vody. I preto, že z niektorých potokov vodu upravene žľaby priamo na ulicu. Vied z rudiého krv riečec (ani voda!), praveď! Prítom tieto prakticky predpisy nedovoľujú. Predstavuje to ohrozenie dopravy aj zdravia žiadateľov.

Nad zlato

Voda. V našich zemepisných šírkach sme s ňou nikdy nemali veľké problémy. V prvom rade jej vždy bolo dost. Vplyvom klimatických zmien sa však situácia mení a začína byť strategickou survinou. Hlavne pitná voda, ktorej zásoby klesajú.

Ale ani poľnohospodárstvo sa v budúcnosti bez umelého zavlažovania žočí-vočí stále častejšim sušiam neobdože.

Preto je načase, aby sme si vodu začali viac vážiť a chrániť. Svoju úlohu tu majú aj obce. Otvára, spoločné projekty so školami, zpeťujú komunikáciu s úradmi, starostlivosť o vepnpu. Ježet vrátane výsadby stromov, poosnane zákonnosti toho, ako sa voda v krajine udrží.

Vážnou úlohou, ktorá sa pred nami objavuje, je zahrnutie opatrení, ktoré nás ochránia pred účinkom klimatických zmien, do územných plánov našich obcí. Dá sa to...

Deťi zo „zelenej“ ZŠ Trstene pri Hornáde sa učia princípy zachytávania vody v krajine

4/2019

SÚHRN AKTIVÍT „POTRAVINY“ 2019-2021

(všetky aktivity sú zverejnené na web a FB stránke našej školy, priebežne boli zverejňované na výveske obce a niektoré aj v regionálnom časopise Abovský hlásnik)

školy na bicykli cez hranice

V ZŠ Trstené aj Kéked

Maďarská obec Kéked sa rozprestiera iba pár kilometrov od Trsteného pri Hornáde. Deti z pohraničných oblastí navštevujú blízke slovenské základné školy. To robí školu v Trstenom svojím spôsobom výnimočnou - cezhraničnou.

Navštevujú sme ju a ponorujeme sa s riaditeľkou, Mgr. Janou OLEXOVOU.

❑ Koľko detí z Kékedu navštevuje vašu školu?
Z tejto oblasti k nám do školy chodí 7 detí, sú to však slovenské deti, ich rodičia si kúpili pozemky, domčeky a upravili si ich. Budujú tam komunitu Slovákov. My sme maďarská škola, máme 118 žiakov je pre nás obrovské plus, že tieto rodiny dávajú svoje deti k nám a nenosia ich napríklad do Košíc.

❑ Vaša škola bola kedysi maďarskou. Predpokladám, že deti ovládajú maďarčinu...
Tak to bolo veľmi, veľmi dávno. Deti ani dnes už nerozprávajú maďarsky. Možno nejakí starší ľudia ešte áno, ale mladá generácia a tieto deti absolútne nie.

❑ Propagujete, že do školy prijímate aj deti z pohraničných oblastí?
Áno pred tromi - štyrmi rokmi sme robili letáky a dávali sme ich rodinám do obcí za hranicou. Kontaktovali nás však len ti, ktorí bývajú tesne na pomedzí. Rodiny z ďalších maďarských obcí využívajú blízke školy. Ale inak to nepropagujeme. Ľudia vedia, že k nám môžu prísť ich deti.

❑ Prpravujete cezhraničné aktivity?

Haniska v Turecku

Priľ žiačok ZŠ Haniska s učiteľkou angličtiny Janou Franko, sa v rámci programu ERASMUS+, konkrétne projektu Tradície zahŕňajú hodnoty, zúčastnilo na prelome októbra a novembra tyžňového pobytu v partnerskej škole v tureckej Antalyi. Ide o najlepšiu školu v celom Turecku. Je čisto chlapčenská s inštrumentom, postavená pred bývmi rokmi. Aktuálne je zapojená do 21 európskych projektov.

Deti počas hľadískovania priateľstiev navštívili turecké atrakcie: kultúrneho i prírodného typu. „Vide-

il sme obyčajný turecký život, nie taký, aký zažívame v dovolenkových rezortoch,“ komentuje starosta **Miloslav Barančák**, ktorý štátskou delegáciou sprevádzal. Pridal aj pár zaujímavostí: „Jedným z dôležitých skúseností odobruje mobil, niekedy aj na rok, vybrani žiaci sa učia naspamäť Korán - dva roky, každý deti jednu stranu.“

V projekte sú ešte zapojené školy z Portugalska, Holandska a Talianska, pričom záverečné stretnutie bude v jún 2020 v Haniske.

mbyled

Dievčiny z Hanisky v pravej tureckej mešite - zahalené a naboso

Nový pavilón MŠ v Čani